

Zienswijze – omgevingsvisie Leiden 2040

Stichting Wireless Leiden

De stad Leiden is in toenemende mate afhankelijk van databronnen en datanetwerken om deze te regelen, besturen en te optimaliseren, zoals te lezen in alle secties van de omgevingsvisie. Dit fijnmazige web van verbonden systemen en sensoren zorgt ervoor dat de stad kan floreren. Floreren om uitdagingen over klimaat, woonhuisvesting en leefbaarheid, de baas te zijn.

Zonder een solide basis zullen we als stad echter data soevereiniteit verliezen, privacy vraagstukken niet op lossen, innovatie tegenwerken en ten prooi vallen aan toxische data afhankelijkheden.

Dit vraagt om regels en afspraken voor een verantwoorde digitale stad - van en voor iedereen.

Inclusief; Leiden als digitale stad is inclusief. We houden rekening met de verschillen tussen individuen en groepen, zonder gelijkwaardigheid uit het oog te verliezen.

Zeggenschap; data en technologie moeten bijdragen aan vrijheid van bewoners. Data zijn dienend. Om het leven vorm te geven naar eigen inzicht, zelf informatie te verzamelen, kennis te ontwikkelen, ruimte te vinden om jezelf te organiseren.

Menselijke maat; data en algoritmen hebben niet het laatste woord. Menselijkheid gaat altijd voor. We laten ruimte voor onvoorspelbaarheid. Mensen hebben het recht om digitaal vergeten te worden. Zo blijft er altijd ruimte voor een nieuwe, schone start.

Legitiem en gecontroleerd; Bewoners en gebruikers hebben zeggenschap over de vormgeving van onze digitale stad. De overheid, maatschappelijke organisaties en bedrijven faciliteren dit. Ze monitoren de ontwikkeling en de maatschappelijke gevolgen.

Open en transparant; welke data worden verzameld? Waarvoor wordt de data verzameld? En met welke uitkomsten en resultaten? Daarover zijn we altijd transparant.

Van iedereen - voor iedereen; data die overheden, bedrijven en andere organisaties uit de stad genereren en over de stad verzamelen zijn gemeenschappelijk bezit. Iedereen kan ze gebruiken. Iedereen kan er voordeel van hebben. Hier maken we gezamenlijk afspraken over.

Overdraagbaarheid; data systemen zijn uitwisselbaar en niet exclusief onderhoudbaar door één enkele partij. De gemeente blijft altijd eigenaar van de data, kan en mag deze data verplaatsen zonder grote kosten en/of inspanningen naar andere aanbieders.

Privacy door Ontwerp; Bij het inzetten van nieuwe datasystemen wordt gekeken naar de grondslag en noodzaak van het verzamelen van deze data. Dit wordt op een zodanige wijze vormgeving dat privacy hier een ontwerp-uitgangspunt is. Ook in het ontsluiten en delen hiervan.

Internet voor iedereen; Zonder toegang tot internet kunnen de inwoners niet meekomen met de digitale infrastructuren en informatie voorzieningen die aangeboden worden. Hierdoor zullen de inwoners op ernstige (digitale) achterstand raken. Het is aan de stad Leiden om een goede hoogwaardige internet toegang stimuleren en te realiseren voor elke inwoners in de stad.

Data-infrastructuur

Data wordt niet zomaar verzameld, hiervoor is een infrastructuur nodig die apparatuur die als sensoren (gegevens verzamelen), actuatoren (toestel wat invloed kan uitoefenen op de omgeving) en achterliggende opslag- en beslissystemen met elkaar verbind. Dit zijn bijvoorbeeld glasvezelkabels, antennes, opstellocaties, datacentra en de benodigde energievoorziening.

Zonder eigenaarschap, zeggenschap of coördinatie over deze onderliggende infrastructuur komen we in scenario's waarbij bijvoorbeeld:

- a) Om de 200 meter in elke straat een telecomantenne staat op 4 meter hoogte.
- b) Publieke werken, wegen en bodem regelmatig open gaan, met al de overlast en inefficiëntie die dit met zich meebrengt, om nieuwe datakabels aan te leggen.
- c) Innovatieve nieuwe smart-city oplossingen niet ontsloten kunnen worden, vanwege ontbreken van een solide basisinfrastructuur.
- d) Laadpalen, openbare verlichting en andere sensoren en actuatoren vechten om de schaarse beschikbare openbare ruimte op strategische plekken.

Een goede basisinfrastructuur in het publieke domein vraagt een gedegen planning en coördinatie. Verkeersstromen, capaciteit planning, knooppunten, signalering, categorisering en veiligheid zijn taken die gelden voor een stad als het gaat om het wegennet en het waternet. Dezelfde termen zijn van toepassing voor onze digitale infrastructuren (datanet). Met dezelfde prioriteit, aandacht, passie en zorgvuldigheid als de werkvelden wegennet en waternet dienen deze toegepast te worden voor datanet.

Datanet is razendsnel opgekomen en heeft ons verrast. Het verdient nu al dezelfde aandacht, kwaliteit, passie en zorgvuldigheid als het wegennet en waternet. In vergelijking met de kwaliteit van het waternet en wegennet staat datanet in de kinderschoenen, dit is zorgelijk en schaadt huidige, innovatieve ontwikkelingen. Een inhaalslag (verankeren en verbeteren) is nodig om het niveau te bereiken waar dit eigenlijk nu al had moeten zijn. Om hierna direct door te pakken om de data-uitdagingen van de toekomst aan te gaan en de Leidse ambities te ondersteunen en te realiseren.

Met vriendelijke groet,

Rick van der Zwet
Secretaris Stichting Wireless Leiden

Namens Stichting Wireless Leiden